

Promemoria

Åtgärder för att öka antalet registrerade i
Kammarkollegiets register för idéburna
organisationer

Sammanfattning

I denna promemoria föreslås åtgärder för att öka antalet registrerade i det register för idéburna organisationer som Kammarkollegiet ansvarar för enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer och förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer. Det föreslås bl.a. att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras och att registreringen ska omfatta uppgifter om organisationens verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter. När det gäller begränsningen om värdeöverföringar föreslås bl.a. att begränsningen endast ska gälla för organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, att tiden som begränsningen fortsätter att gälla efter avregistrering ska kortas ned från fem till tre år, att kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar ska tas bort och att straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen ska ersättas med ingripanden i form av avregistrering eller varning.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag	4
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer	4
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer	7
2	Ärendet.....	8
3	Gällande rätt.....	8
3.1	Registret för idéburna organisationer	8
3.2	Villkoren för registrering i registret.....	9
4	Åtgärder för att öka antalet registrerade i registret för idéburna organisationer.....	10
4.1	Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig	10
4.2	Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet	11
4.3	Registret ska innehålla fler uppgifter.....	12
4.4	Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned	14
4.5	Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort	15
4.6	Straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar tas bort	15
4.7	En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.....	17
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	18
6	Konsekvenser	19
6.1	Alternativa lösningar bedöms inte vara tillräckliga.....	19
6.2	Konsekvenser för staten	19
6.3	Konsekvenser för idéburna organisationer	19
6.4	Övriga konsekvenser	20
7	Författningskommentar	21
Bilaga 1	Utredningsuppdrag	25

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

dels att 9 och 14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 14 § ska utgå,

dels att nuvarande 10–13 och 15 §§ ska betecknas 9–12 och 14 §§,

dels att 1, 3, 4 och 8 §§, den nya 9 § och rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 10 och 11 §§ ska sättas närmast före 9 respektive 10 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 §, och närmast före 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Idéburna organisationer inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Lagens innehåll

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer *inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet*.

Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer.

3 §

En idéburen organisation får efter ansökan registreras om

En idéburen organisation får efter ansökan registreras om *staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen*.

1. organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,

2. staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen, och

3. organisationen i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling har en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

En idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, får endast registreras om det i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling finns en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

Kravet på en bestämmelse om skiftning av tillgångar gäller inte stiftelser.

4 §

Registreringen ska omfatta

1. den idéburna organisationens namn och postadress,
2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller mot svarande handling, *och*
  2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller mot svarande handling,
  3. uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
  4. information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,
  5. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter, *och*
3. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.
6. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

8 §

En registrerad idéburen organisation får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning.

En registrerad idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet eller till forskning.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om *fem* år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

10 §

Registreringsmyndigheten ska besluta att en idéburen organisation ska avregistreras om

1. de krav som gäller för registrering enligt 3 § inte längre är uppfyllda, eller
2. den begär det.

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 12 § första stycket.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om *tre* år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

9 §

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 11 § första stycket.

Ingripande

13 §

En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras.

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer

dels att 4 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,

dels att nuvarande 3 § ska betecknas 4 §,

dels att rubriken närmast före 3 § ska sättas närmast före 4 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 3 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Innehållet i registret

3 §

Kammarkollegiet ska på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret för idéburna organisationer.

Informationen ska omfatta följande uppgifter:

1. den idéburna organisationens namn, postadress och organisationsnummer,

2. vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,

3. om den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och,

4. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2 Ärendet

I syfte att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden har det införts en möjlighet för sådana organisationer att registrera sig i ett särskilt register. Antalet idéburna organisationer som har registrerat sig i registret bedöms dock inte motsvara ambitionen vid inrättandet av registret. I mars 2026 beslutades därför att uppdra åt en sakkunnig att biträda Finansdepartementet med att se över registret (HR2026/00480).

Finansdepartementet har i mars 2026 genomfört ett rundabordssamtal med ett urval av idéburna organisationer. Vid rundabordssamtalet deltog representanter för Bräcke diakoni, Coompanion, Ersta diakoni, Famna, Hyllie Park, Rädde barnen välfärd, Rörelsefolkshögskolornas intresseorganisation, Skoopi, Skyddsvärnet anno 1910, Stockholms stadsmission och Svenska kyrkan. Flera av organisationerna har även inkommit med skriftliga synpunkter på registret. Utöver det har upplysningar och synpunkter inhämtats från Kammarkollegiet, Upphandlingsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner. Underlaget finns tillgängligt i Finansdepartementet (Fi2026/00627).

Mot denna bakgrund har denna departementspromemoria tagits fram i Regeringskansliet.

3 Gällande rätt

3.1 Registret för idéburna organisationer

Sedan den 1 januari 2023 kan idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet registrera sig i ett särskilt register enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer. Kammarkollegiet är enligt 2 § förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer registreringsmyndighet enligt lagen. Syftet med registreringsmöjligheten är att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden.

Med en idéburen organisation avses enligt 2 § lagen om registrering av idéburna organisationer en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte, vilket t.ex. kan vara att bidra till samhällets utveckling eller till lösningen av ett samhällsproblem. Det finns inget krav på att verksamheten ska vara riktad till hela allmänheten, utan den kan rikta sig till en viss grupp, exempelvis våldsutsatta kvinnor eller ungdomar med särskilda behov (prop. 2021/22:135 s. 16 och 17).

Vid införandet av registreringsmöjligheten uttalade regeringen att idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har. Regeringens målsättning är därför att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden och att öka den andel av den offentligt finansierade eller subventionerade välfärdsverksamheten som bedrivs av idéburna organisationer. Syftet med registreringsmöjligheten är inte att

utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

3.2 Villkoren för registrering i registret

För att en idéburen organisation ska få registreras i registret ska den enligt 3 § lagen om registrering av idéburna organisationer bedriva eller ha för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihets-system eller genom bidrag från det offentliga. För att det ska finnas en avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet bör det finnas någon form av konkretiserad indikation på att verksamheten ska påbörjas inom överskådlig tid, t.ex. att organisationen har sökt ett visst angivet bidrag från en myndighet, ansökt om att få delta i ett valfrihetssystem eller lämnat ett anbud i en upphandling eller påbörjat ett ansökningsförfarande för att starta en tillståndspliktig verksamhet (prop. 2021/22:135 s. 15).

En annan förutsättning för registrering är att staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen. Organisationen ska också ha förbundit sig att skifta kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning på ett sätt som inte bryter mot den reglering som begränsar värdeöverföringar enligt 8 § samma lag. Registreringen ska enligt 4 § samma lag omfatta den idéburna organisationens namn och postadress, den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling samt namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

Enligt 8 § lagen om registrering av idéburna organisationer får en organisation inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Denna begränsning gäller även fem år efter det att en organisation har avregistrerats från registret. Av 9 § samma lag följer att en organisation som omfattas av begränsningen varje år skriftligen ska lämna uppgifter om värdeöverföringar till registreringsmyndigheten. Detta gäller även organisationer som under de senaste fem åren har avregistrerats. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar döms enligt 14 § till böter.

Av 11 § lagen om registrering av idéburna organisationer följer att Kammarkollegiet ska utöva tillsyn över registrerade idéburna organisationer och organisationer som efter avregistrering fortsatt omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Kammarkollegiet får enligt 5 § 1 förordningen om registrering av idéburna organisationer meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som ska tas ut för registerhållning och tillsyn enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Avgifter som tas ut ska enligt 3 § samma förordning täcka Kammarkollegiets kostnader för registrering och tillsyn. Ansökningsavgiften uppgår för tillfället till 12 000 kronor och den årliga tillsynsavgiften till 1 600 kronor.

4 Åtgärder för att öka antalet registrerade i registret för idéburna organisationer

4.1 Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig

Förslag

Idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registrera sig i registret för idéburna organisationer.

Skälen för förslaget

Det finns behov av åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer

Idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har, inte minst genom sin förmåga att skapa engagemang hos människor. Organisationerna är en del av det svenska civilsamhället med sin mångfald av aktörer och organisationer. De har också under en lång tid spelat en viktig roll i välfärden och har varit föregångare för sådant som i dag tillhör välfärdens kärna (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

Syftet med registret för idéburna organisationer är att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden. Antalet idéburna organisationer som är registrerade i registret bedöms dock inte motsvara ambitionen vid inrättande av registret. Utredningen om Idéburna aktörer i välfärden bedömde i betänkandet Idéburen välfärd (SOU 2019:56 s. 383 och 384) att registreringen skulle kunna omfatta ca 3 000 organisationer. I april 2026 var dock endast 29 organisationer registrerade i registret. Detta talar för att det finns behov av åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret.

Fler idéburna organisationer bör kunna registrera sig

Syftet med införandet av en registreringsmöjlighet var inte att utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer. En registreringsmöjlighet bedömdes dock kunna underlätta för myndigheter som exempelvis ska upphandla, tillämpa valfrihetssystem eller ge bidrag (prop. 2021/22:135 s. 12 och 13). Den nuvarande möjligheten att registrera sig i registret för idéburna organisationer har därför begränsats till sådana organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Registret fyller emellertid även andra syften, såsom att synliggöra den idéburna sektorn och öka möjligheterna att ta fram statistik om organisationerna (prop. 2021/22:135 s. 13, 27–29 och 47).

En möjlighet för idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet att registrera sig skulle göra det möjligt att lyfta fram fler idéburna organisationer med allmännyttigt syfte, såsom organisationer med religiösa, välgörande,

sociala, politiska, konstnärliga, kulturella, idrottsliga eller därmed jämförbara ändamål (prop. 1993/94:182 s. 60 och prop. 2021/22:135 s. 16). Det kan exempelvis handla om idrottsföreningar, kulturföreningar och församlingar som verkar utanför offentligt finansierad välfärdsverksamhet. En sådan breddning kan bidra till ökad kunskap om civilsamhällets aktörer och underlätta dialogen mellan de offentliga aktörerna och den idéburna sektorn.

Mot denna bakgrund bör även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kunna registrera sig i registret för idéburna organisationer.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 1 och 3 §§ lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar lagens innehåll och kraven för att få ansöka om registrering.

4.2 Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Förslag

Idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska inte omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Skälen för förslaget

Begränsningen om värdeöverföringar bör inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

För att säkerställa att de medel som genereras i en idéburen organisations verksamhet används för organisationens allmännyttiga syfte och för att motverka felaktig användning av offentliga medel, finns det i 8 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer en begränsning om värdeöverföringar. Begränsningen innebär att eventuella överskott i en idéburen organisations verksamhet enligt huvudregeln inte får lämna den idéburna sektorn. Affärshändelser av en affärsmässig karaktär omfattas däremot inte av begränsningen (prop. 2021/22:135 s. 18). En registrerad idéburen organisation får även göra värdeöverföringar till andra registrerade idéburna organisationer och till forskning.

Begränsningen om värdeöverföringar, och den tillsyn som detta medför, innebär en administrativ börda både för Kammarkollegiet och de idéburna organisationerna. Offentligt finansierad välfärdsverksamhet förutsätter dock ett högt mått av förtroende från allmänheten. Begränsningen om värdeöverföringar bidrar till att säkerställa att överskott från offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte används för kommersiella intressen. Behovet av en sådan reglering är därför särskilt stort för idéburna organisationer som bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärds-

verksamhet. För idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet finns inte samma behov av insyn och kontroll. Begränsningen om värdeöverföringar bör därför inte omfatta aktörer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

Eftersom idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte kommer att omfattas av begränsningen om värdeöverföringar, bör vidare organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet endast få göra överföringar till andra registrerade organisationer som omfattas av motsvarande begränsning. En annan ordning skulle nämligen öppna upp för missbruk av regelverket.

Att idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte kommer att omfattas av begränsningen om värdeöverföringar utesluter inte att sådana organisationer kan vara skyldiga att följa andra liknande begränsningar enligt annan lagstiftning.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 8 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar begränsningen om värdeöverföringar.

4.3 Registret ska innehålla fler uppgifter

Förslag

Registreringen ska omfatta

- uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
- information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och
- den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Kammarkollegiet ska på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret.

Skälen för förslaget

Registret bör innehålla fler uppgifter

I samband med införandet av registret för idéburna organisationer gjordes bedömningen att det var tillräckligt att registret skulle innehålla sådana uppgifter som krävs för att identifiera den aktuella organisationen. Bedömningen gjordes att det inte var nödvändigt att det i registret finns någon heltäckande information, eftersom organisationerna även finns registrerade i andra register (prop. 2021/22:135 s. 23). Företrädare för de idéburna organisationerna har framhållit att registret bör innehålla fler uppgifter för att bättre motsvara de behov som finns hos användarna av registret.

Registret för idéburna organisationer kan användas av myndigheter, bidragsgivande organ och andra aktörer som ett stöd vid bedömningar av vilka organisationer som kan komma i fråga för t.ex. reserverad upphandling, bidrag eller annan finansiering från det offentliga. I detta sammanhang kan det finnas ett mervärde i att på ett överskådligt sätt få information om vilken verksamhet organisationen bedriver och vilka huvudsakliga verksamhetsorter organisationen har. Avsaknaden av sådan information försvårar möjligheten att identifiera organisationer med lokal eller regional förankring och organisationer som bedriver någon särskild verksamhet. Genom att komplettera registret med sådana uppgifter skulle registret bli mer informativt och användbart. Det skulle även bidra till ökad transparens kring organisationernas verksamhet.

Förslaget i avsnitt 4.1 innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras i registret. Det innebär att ytterligare en kategori idéburna organisationer kommer att ingå i registret. En sådan utvidgning av tillämpningsområdet förutsätter att det av registret tydligt framgår vilka organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, för att det ska vara möjligt att särskilja dessa från organisationer som inte har denna avsikt. Registret bör därför möjliggöra en tydlig åtskillnad mellan olika kategorier av registrerade idéburna organisationer.

Mot denna bakgrund bör registreringen, utöver de uppgifter som redan i dag ska lämnas, även omfatta uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver, information om huruvida organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet och organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Information om innehållet i registret bör hållas tillgänglig på Kammarkollegiets webbplats

För att underlätta användandet av registret för idéburna organisationer bör information om innehållet finnas lättillgängligt. Kammarkollegiet bör därför på sin webbplats tillhandahålla information om innehållet i registret.

Den information som bör hållas tillgänglig på Kammarkollegiets webbplats är den idéburna organisationens namn, postadress och organisationsnummer, vilken verksamhet organisationen bedriver, om organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet och organisationens huvudsakliga verksamhetsorter.

Förslaget kräver ändringar i lag och förordning

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 4 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar vilka uppgifter som ska registreras. Förslaget medför också införandet av den nya 3 § förordningen om registrering av idéburna organisationer.

4.4 Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned

Förslag

Tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering ska kortas ned från fem till tre år.

Skälen för förslaget

Tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering bör kortas ned

För att motverka att registret missbrukas av oseriösa aktörer fortsätter begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 § andra stycket lagen om registrering av idéburna organisationer att gälla även under en tidsperiod om fem år efter avregistrering från registret. Begränsningen gäller oavsett anledningen till avregistreringen. I samband med införandet av bestämmelsen ansåg regeringen att fem år är en tillräckligt lång tid för att motverka missbruk. Remissinstanserna hade dock olika uppfattningar om vilken tidsgräns som är lämplig. Några remissinstanser ifrågasatte om fem år är tillräckligt medan andra ansåg att en tidsperiod om fem år är en så pass lång tid att det riskerar att inverka negativt på idéburna organisationers vilja att registrera sig (prop. 2021/22:135 s. 29).

Utän en begränsning om värdeöverföringar efter avregistrering från registret finns det en risk att organisationer registrerar sig för att ta del av de fördelar som följer med registreringen, exempelvis för att få ökat förtroende eller för att enklare få tillgång till offentliga medel, för att därefter avregistrera sig i syfte att kunna överföra överskott från offentligt finansierad välfärdsverksamhet till exempelvis kommersiella intressen. Den fortsatta tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla efter avregistrering försvårar sådant missbruk och bidrar till att upprätthålla tilliten till regelverket. Samtidigt måste regelverket vara proportionerligt. En alltför långtgående begränsning om värdeöverföringar även efter avregistrering kan framstå som onödigt betungande, särskilt för mindre idéburna organisationer med begränsade administrativa och ekonomiska resurser. Ett alltför stelbent regelverk kan också inverka negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig.

Mot denna bakgrund bör tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering kortas ned från fem till tre år.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför ändringar i 8 § andra stycket lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar begränsningen om värdeöverföringar.

4.5 Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort

Förslag

Skyldigheten för en idéburen organisation att skriftligen varje år lämna uppgifter om värdeöverföringar ska tas bort.

Skälen för förslaget

Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar bör tas bort

För att registret ska kunna uppfylla sitt syfte är det centralt att uppgifterna i detta är korrekta och att de uppställda kriterierna för registrering följs. Kammarkollegiets tillsyn omfattar att säkerställa att de idéburna organisationerna löpande uppfyller kriterierna för registrering, bl.a. bestämmelserna om värdeöverföringar. Vissa typer av värdeöverföringar kan vara svåra att upptäcka och av den anledningen har myndigheten rätt att begära information av de registrerade organisationerna. De registrerade organisationerna har även en skyldighet att skriftligen varje år redovisa värdeöverföringar (prop. 2021/22:135 s. 24 och 25).

Kravet på att skriftligen varje år redovisa om värdeöverföringar har gjorts eller beslutats är administrativt betungande för både Kammarkollegiet och de idéburna organisationerna. Om fler idéburna organisationer väljer att registrera sig kommer det dessutom innebära en ökad administrativ börda för myndigheten att årligen hantera alla redovisningar. Ett alternativ till en sådan redovisningsskyldighet kan vara att myndigheten i stället vid närmare kontroll i sin tillsyn kan välja att begära in underlag för att granska affärshändelserna. Det skulle ge myndigheten större frihet i sitt arbete med registret och möjliggöra en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn. En sådan ordning bedöms vara både tillräcklig och proportionerlig för att säkerställa efterlevnaden av reglerna.

Mot denna bakgrund bör skyldigheten för de idéburna organisationerna att skriftligen varje år lämnas uppgifter om värdeöverföringar tas bort.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför upphävande av nuvarande 9 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar, och att nuvarande 10–13 §§ får ändrad beteckning till 9–12 §§. Förslaget medför också en följdändring i den nya 9 § samma lag, som reglerar avregistrering från registret.

4.6 Straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar tas bort

Förslag

Straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar ska tas bort.

Skälen för förslaget

Straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar bör tas bort

Av 14 § första stycket lagen om registrering av idéburna organisationer framgår att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med 8 § samma lag döms till böter. Enligt 14 § andra stycket samma lag kan ansvar enligt bestämmelsen inte dömas ut om gärningen är belagd med straff enligt annan författning eller omfattas av ett föreläggande om vite, om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vite.

Registreringen av idéburna organisationer syftar till att identifiera och särskilja dem från andra aktörer. För att registret ska kunna fylla den tänkta funktionen är det centralt att de angivna kriterierna efterföljs. Detta gäller framför allt begränsningen om värdeöverföringar. Om företrädare för en idéburen organisation bryter mot reglerna om värdeöverföringar, särskilt om det sker för att berika sig själva, skulle det kraftigt påverka förtroendet för sektorn (prop. 2021/22:135 s. 30). Det är således viktigt att motverka missbruk av regelverket.

I samband med införandet av straffbestämmelsen bedömdes att regeln om att begränsningen om värdeöverföringar även gäller en viss tid efter avregistrering riskerar att bli verkningslös om det inte införs någon särskild sanktion som omfattar otillåtna värdeöverföringar. Det konstaterades dock samtidigt att missförhållanden med anknytning till registret och definitionen av idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet med koppling till exempelvis bidragsgivning och offentlig upphandling också behöver hanteras genom villkor för den offentliga finansieringen. Detta kan t.ex. göras genom att ett bidrag villkoras med att mottagaren ska vara en idéburen organisation enligt kriterierna i lagen om registrering av idéburna organisationer och om krav på återbetalning om förutsättningarna för bidraget inte uppfylls. Om villkoret för att lämna anbud i en upphandling är att utföraren av tjänsten är en idéburen organisation inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan det bli fråga om avtalsbrott om kriterierna inte följs. Det konstaterades också att en otillåten värdeöverföring kan utgöra brott även enligt andra straffbestämmelser, som t.ex. bedrägeri enligt 9 kap. 1 § brottsbalken och subventionsmissbruk enligt 9 kap. 3 b § brottsbalken (prop. 2021/22:135 s. 30 och 31).

Dagens regelverk bedöms inte vara proportionerligt i förhållande till den frivilliga registreringsmöjligheten. Företrädare för de idéburna organisationerna har framhållit att straffbestämmelsen utgör en alltför ingripande åtgärd för ett register som i sig inte ger några direkta fördelar vad gäller möjligheten att delta i offentliga upphandlingar eller erhålla olika former av bidrag. Risken för straff kan inverka negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig, vilket i sin tur riskerar att motverka registrets syfte. En överträdelse av regelverket för ett frivilligt register utan koppling till några direkta fördelar bedöms inte vara av sådan karaktär att ett straffansvar är motiverat. För sådana överträdelse bedöms det vara tillräckligt med ingripanden med administrativa åtgärder. Det kan dessutom konstateras att en otillåten värdeöverföring i många fall kan vara straffbar enligt annan lagstiftning eller utgöra avtalsbrott.

Mot denna bakgrund bör straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar tas bort. Som en följdändring bör

Kammarkollegiets skyldighet att göra en anmäla till Polismyndigheten vid överträdelser som träffas av straffbestämmelsen tas bort.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför upphävande av nuvarande 14 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar straffansvaret vid överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar, och att nuvarande 15 § får ändrad beteckning till 14 §. Förslaget medför också upphävande av nuvarande 4 § förordningen om registrering av idéburna organisationer och att nuvarande 3 § får ändrad beteckning till 4 §.

4.7 En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras

Förslag

En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Skälen för förslaget

En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar bör avregistreras

För att registret ska fungera som en kvalitetsstämpel (prop. 2021/22:135 s. 49) är det viktigt att regelverket efterlevs. Detta är särskilt viktigt när det gäller begränsningen om värdeöverföringar. Eftersom det i avsnitt 4.6 föreslås att straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen ska tas bort är det viktigt att se till så att det finns andra möjligheter att ingripa mot organisationer som inte följer regelverket. En naturlig konsekvens av att inte följa reglerna om värdeöverföringar bör vara att organisationen inte får vara kvar i registret. Det bör därför införas en bestämmelse om att en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras.

Det kan dock förekomma överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar som är mindre allvarliga och där en avregistrering skulle vara en alltför ingripande åtgärd. För att undvika orimliga konsekvenser vid sådana mindre allvarliga överträdelser bör det därför finnas en möjlighet att avstå från att avregistrera en idéburen organisation i vissa fall. Det bör i sådana fall vara tillräckligt att meddela organisationen en varning. En sådan möjlighet bör därför införas. Syftet är att en organisation inte ska behöva avregistreras för överträdelser som är ringa eller ursäktliga, om organisationen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att rätta till överträdelserna eller om organisationen har drabbats av andra åtgärder till följd av överträdelserna och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Förslaget kräver ändringar i lag

Förslaget i detta avsnitt medför införandet av den nya 13 § lagen om registrering av idéburna organisationer, som reglerar ingripandemöjligheterna vid överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag

Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2027.

Bedömning

Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Eftersom de föreslagna ändringarna syftar till att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret för idéburna organisationer är det angeläget att ändringarna kan träda i kraft så snart som möjligt. Det är samtidigt viktigt att både Kammarkollegiet och organisationerna ges tid att anpassa sig efter de nya reglerna. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till de återstående stegen i lagstiftningsprocessen, bör ändringarna träda i kraft den 1 juli 2027.

Ändringarna bedöms inte vara sådana att de motiverar särskilda övergångsbestämmelser. När det gäller den föreslagna bestämmelsen om att idéburna organisationer ska avregistreras om de gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar (se avsnitt 4.7), innebär avsaknaden av övergångsbestämmelser att även sådana värdeöverföringar som skett innan ikraftträdandet kommer att kunna leda till avregistrering. Om det är tillräckligt kommer det dock vara möjligt att meddela en varning. Av 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid bedömningen av om en varning är en tillräcklig åtgärd. Att en värdeöverföring ligger långt tillbaka i tiden kan påverka bedömningen. Har det t.ex. varit fråga om en engångsföreteelse eller om organisationen har vidtagit rättelse kan det också vara tillräckligt med en varning (se avsnitt 7, författningskommentaren).

6 Konsekvenser

6.1 Alternativa lösningar bedöms inte vara tillräckliga

Syftet med förslagen är att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret för idéburna organisationer. Ett alternativ till förslagen skulle vara att låta regelverket vara oförändrat. Om regleringen lämnas oförändrad bedöms emellertid endast en marginell ökning av antalet registrerade idéburna organisationer ske. Mot denna bakgrund bedöms de föreslagna åtgärderna vara nödvändiga. Utan de föreslagna åtgärderna finns begränsade förutsättningar för att uppnå en mer påtaglig ökning av antalet registrerade organisationer i registret.

6.2 Konsekvenser för staten

Kammarkollegiet är registreringsmyndighet enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Det är svårt att uppskatta hur många fler idéburna organisationer som kommer att välja att registrera sig till följd av de föreslagna åtgärderna. Även tidsåtgången för myndighetens handläggning vid registrering och tillsyn till följd av förslagen är svår att bedöma (jfr prop. 2021/22:235 s. 48). Förslagen kan initialt även kräva vissa förändringar av myndighetens föreskrifter, information om registret, administrativa rutiner och system. Myndighetens arbete med registret ska finansieras via avgiftsintäkter (3 § förordningen om registrering av idéburna organisationer). Eventuella kostnader av engångskaraktär bedöms kunna hanteras genom myndighetens avgiftsuttag.

Förslaget att ta bort kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar bedöms minska den administrativa bördan för Kammarkollegiet och möjliggöra en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn, där myndigheten får större frihet i upplägget av sitt tillsynsarbete.

Förslaget om att straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen om värdeöverföringar ska ersättas med ingripanden i form av avregistrering eller varning kan leda till att antalet mål i förvaltningsdomstolarna ökar. Förslaget kan således leda till en viss ökad arbetsbelastning för domstolarna. Eftersom det inte på förhand går att avgöra hur många fler idéburna organisationer som kommer att registrera sig till följd av förslagen är det svårt att med säkerhet bedöma hur många mål som ändringarna kan tänkas generera. Antalet mål bedöms dock komma att vara av så begränsad omfattning att de bör kunna hanteras inom den nuvarande ramen (jfr prop. 2021/22:135 s. 48 och 49).

6.3 Konsekvenser för idéburna organisationer

Förslaget om att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska kunna registreras innebär att ytterligare en kategori idéburna organisationer kommer att ingå i registret. Förslagen innebär att villkoren för registrering och

kontrollen av efterlevnad av villkoren i viss mån kommer att skilja sig åt för de olika kategorierna av organisationer. För de organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet innebär förslagen en något förenklad process och en minskad administrativ börda för att registrera sig. Dessa organisationer omfattas t.ex. inte av begränsningen om värdeöverföringar och övriga bestämmelser med koppling till begränsningen.

Den nya uppdelningen i två olika kategorier av idéburna organisationer i registret kan även få viss påverkan på avgifterna för registrering och tillsyn, eftersom kostnaden bör bli lägre för organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Det torde således kunna öppna upp för en differentiering av avgifterna.

För de idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet innebär förslagen vissa lättnader vad gäller begränsningen om värdeöverföringar, bl.a. kortas tiden som begränsningen fortsätter att gälla efter avregistrering ned från fem till tre år och kravet på årlig uppgiftslämning om värdeöverföringar tas bort. Utöver det ersätts straffbestämmelsen för överträdelse av begränsningen med ingripanden i form av avregistrering eller varning. Dessa lättnader bedöms minska den administrativa bördan för organisationerna, göra det mer attraktivt att registrera sig och minska rädslan för konsekvenserna av den aktuella begränsningen.

Förslaget om att registreringen ska omfatta fler uppgifter, bl.a. uppgifter om organisationens verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter, medför en viss ökad administrativ börda i samband med registreringen och vid ändringar. Uppgifterna bedöms samtidigt medföra ett mervärde både för de idéburna organisationerna och för övriga aktörer som använder registret i olika sammanhang.

6.4 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte medföra något behov av särskilda informationsinsatser. För att berörda aktörer ska få del av information om de förslagna ändringarna bedöms det vara tillräckligt att Kammarkollegiet publicerar informationen på sin webbplats. Regeringen har vidare den 21 maj 2026, genom en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2026, gett Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att ta fram ett samlat och lättillgängligt stöd för reserverad upphandling för idéburna aktörer i syfte att öka kommuners och regioners kunskaper och främja användningen av reserverade kontrakt. Det samlade stödet ska också innehålla vägledning och lättillgänglig information om Kammarkollegiets register för idéburna organisationer och hur det kan användas som stöd vid upphandlingar av välfärdstjänster. Uppdraget ska redovisas senast den 10 maj 2027.

Förslagen om att korta ned tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla vid avregistrering och att ta bort skyldigheten för en idéburen organisation att skriftligen varje år lämna uppgifter om värdeöverföringar medför en viss ökad risk för missbruk av registret (se avsnitt 4.4 och 4.5). Den föreslagna tiden för begränsningen om värde-

överföringar efter avregistrering bedöms dock tillräckligt lång för att motverka sådant missbruk, samtidigt som tiden inte bedöms bli så lång att den inverkar negativt på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig. När skyldigheten för idéburna organisationer att skriftligen varje år rapportera värdeöverföringar försvinner får Kammarkollegiet vidare större frihet i sitt arbete med registret. Det öppnar i sin tur upp för en mer behovsanpassad och riskbaserad tillsyn. Åtgärderna bedöms således vara både tillräckliga och proportionerliga för att både säkerställa efterlevnaden av reglerna och öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret. Om antalet registrerade organisationer ökar kommer registret också bättre att kunna tjäna som den kvalitetsstämpel som avsågs i samband med införandet av registret (prop. 2021/22:135 s. 49).

Förslagen bedöms inte medföra några andra konsekvenser. Förslagen bedöms således exempelvis inte ha någon betydelse för risk och sårbarhet i krig och kris, den kommunala självstyrelsen, den offentliga servicen i olika delar av landet, möjligheten att nå de integrationspolitiska målen eller små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag. Förslagen bedöms inte heller medföra några effekter för sysselsättningen, miljön eller samhället i övrigt. Förslagen träffar vidare kvinnor och män på samma sätt och bedöms inte medföra några ekonomiska eller andra effekter för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om registrering av idéburna organisationer.

I paragrafen beskrivs lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Ändringen innebär att begränsningen till idéburna organisationer inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet tas bort. Ändringen görs till följd av ändringen i 3 §, som innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras (se kommentaren till den paragrafen).

3 § En idéburen organisation får efter ansökan registreras om *staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.*

En idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, får endast registreras om det i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling finns en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

I paragrafen anges vilka krav som ställs för att en idéburen organisation ska kunna få ansöka om registrering enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Ändringen i *första stycket* innebär att uppräkningskraven som ställs för att en idéburen organisation ska kunna få ansöka om registrering utgår och att endast kravet om att staten, en region eller en kommun inte ska ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen kvarstår (prop. 2021/22:135 s. 52 och 53). Ändringen innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (samma prop. s. 15).

I *andra stycket*, som är nytt, finns ett krav på att en idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet, och som inte är en stiftelse, ska ha en bestämmelse i sina stadgar, sin bolagsordning eller motsvarande handling som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar i 8 §. Detta motsvarar det som anges i nuvarande första stycket tredje punkten och andra stycket (prop. 2021/22:135 s. 53). Kravet begränsas till idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet till följd av motsvarande begränsning i 8 § (se kommentaren till den paragrafen).

4 § Registreringen ska omfatta

1. den idéburna organisationens namn och postadress,
2. den idéburna organisationens stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling,
3. uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver,
4. information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,
5. den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter, och
6. namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer till en kontaktperson som är behörig att företräda den idéburna organisationen i frågor om registrering.

I paragrafen regleras vilka uppgifter som ska registreras i registret för idéburna organisationer. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Ändringen innebär att tre nya punkter med uppgifter som ska omfattas av registreringen läggs till.

Av *tredje punkten* framgår att registreringen ska omfatta uppgift om vilken verksamhet den idéburna organisationen bedriver. Det som avses är vilken typ av verksamhet som organisationen bedriver, t.ex. hälso- och sjukvård, hälsofrämjande verksamhet, sociala omsorgstjänster, utbildning, aktiviteter inom arbetsmarknadsområdet eller verksamheter som syftar till att öka människors integration och inkludering i samhället och att motverka segregation och isolering.

Enligt *fjärde punkten* ska registreringen också omfatta information om huruvida den idéburna organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen

för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (prop. 2021/22:135 s. 15).

Av femte punkten framgår slutligen att registreringen ska omfatta den idéburna organisationens huvudsakliga verksamhetsorter. Med huvudsakliga verksamhetsorter avses de geografiska platser där organisationen i huvudsak bedriver sin verksamhet. Sådan verksamhet kan bedrivas på flera orter. Verksamhet av mer begränsad eller tillfällig art behöver dock inte redovisas.

8 § En registrerad idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet eller till forskning.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om tre år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser som begränsar värdeöverföringar från registrerade idéburna organisationer. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Genom ändringen i första stycket tydliggörs att begränsningen om värdeöverföringar endast gäller för registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Med offentligt finansierad välfärdsverksamhet avses verksamhet som finansieras inom ramen för t.ex. en offentlig upphandling eller ett valfrihetssystem eller genom bidrag från det offentliga (prop. 2021/22:135 s. 15). Ändringen görs till följd av ändringen i 3 §, som innebär att även idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registreras (se kommentaren till den paragrafen). Av bestämmelsen framgår att en registrerad idéburen organisation som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet inte får göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva sådan verksamhet eller till forskning.

I andra stycket görs en ändring som innebär att tiden som begränsningen om värdeöverföringar fortsätter att gälla efter det att en idéburen organisation avregistrerats enligt 9 § kortas ned från fem till tre år.

9 § Registreringsmyndigheten ska besluta att en idéburen organisation ska avregistreras om

1. de krav som gäller för registrering enligt 3 § inte längre är uppfyllda, eller
2. den begär det.

Registreringsmyndigheten får även besluta om avregistrering av en idéburen organisation när den inte har följt ett föreläggande enligt 11 § första stycket.

I paragrafen regleras avregistrering från registret. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I paragrafen görs en följdändring till följd av att bestämmelsen om registreringsmyndighetens möjlighet att meddela förelägganden har fått en ny beteckning, 11 §.

Ingripande

13 § *En idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras.*

Om det är tillräckligt får registreringsmyndigheten i stället meddela varning.

Paragrafen, som är ny, reglerar registreringsmyndighetens ingripandemöjligheter mot en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Av *första stycket* framgår att en idéburen organisation som gör värdeöverföringar i strid med 8 § ska avregistreras från registret för idéburna organisationer.

Enligt *andra stycket* får registreringsmyndigheten meddela en varning i stället för att besluta om avregistrering om det är tillräckligt. Varning är avsedd att användas vid mindre allvarliga överträdelser. Skäl för att meddela en varning kan vara om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om den idéburna organisationen vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot denne och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. En överträdelse kan betraktas som ringa eller ursäktlig om det rör sig om en engångsföreteelse, överföringen avser ett mycket litet belopp eller den idéburna organisationen haft godtagbar anledning att tro att överföringen inte stod i strid med begränsningen om värdeöverföringar. Vid upprepade eller allvarliga överträdelser ska en avregistrering ske enligt första stycket. Av 5 § förvaltningslagen (2017:900) följer att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid bedömningen av om en varning är en tillräcklig åtgärd.

Översyn av registret för idéburna organisationer (HR2026/00480)

Sammanfattning av uppdraget

En sakkunnig (i det följande utredaren) ges i uppdrag att se över det register för idéburna organisationer som Kammarkollegiet ansvarar för enligt lagen (2022:900) om registrering av idéburna organisationer och förordningen (2022:903) om registrering av idéburna organisationer.

Utredaren ska bl.a.

- utvärdera vilken betydelse villkoren i lagen om registrering av idéburna organisationer och Kammarkollegiets registerhållning och tillsyn har på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig,
- analysera behovet av ändringar i regelverket, och
- föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 augusti 2026.

Bakgrund

Registret för idéburna organisationer

Sedan den 1 januari 2023 kan idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet registrera sig i ett särskilt register enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Kammarkollegiet är enligt 2 § förordningen om registrering av idéburna organisationer registreringsmyndighet enligt lagen. Syftet med registreringsmöjligheten är att få fler idéburna organisationen att verka som aktörer i välfärden.

Med en idéburna organisation avses enligt 2 § lagen om registrering av idéburna organisationer en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte, vilket t.ex. kan vara att bidra till samhällets utveckling eller till lösningen av ett samhällsproblem. Det finns inget krav på att verksamheten ska vara riktad till hela allmänheten, utan den kan rikta sig till en viss grupp, exempelvis våldsutsatta kvinnor eller ungdomar med särskilda behov (prop. 2021/22:135 s. 16 och 17).

Vid införandet av registreringsmöjligheten uttalade regeringen att idéburna organisationer fyller flera viktiga funktioner i samhället och bidrar med andra perspektiv än de som offentliga myndigheter och privata företag har. Regeringens målsättning är därför att få fler idéburna organisationer att verka som aktörer i välfärden och att öka den andel av den offentligt finansierade eller subventionerade välfärdsverksamheten som bedrivs av idéburna organisationer. Syftet med registreringsmöjligheten är inte att utesluta några idéburna organisationer, utan att avgränsa dem mot offentliga och kommersiella aktörer (prop. 2021/22:135 s. 11 och 12).

Villkoren för registrering i registret

För att en idéburen organisation ska få registreras i registret ska den enligt 3 § lagen om registrering av idéburna organisationer bedriva eller ha för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Staten, en region eller en kommun får vidare inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen och organisationen ska ha förbundit sig att skifta kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning på ett sätt som inte bryter mot den reglering som begränsar värdeöverföringar enligt 8 § samma lag.

Enligt 8 § lagen om registrering av idéburna organisationer får en organisation inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Denna begränsning gäller även fem år efter det att en organisation har avregistrerats från registret. Av 9 § samma lag följer att en organisation som omfattas av begränsningen varje år skriftligen ska lämna uppgifter om värdeöverföringar. Detta gäller även organisationer som under de senaste fem åren har avregistrerats. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör värdeöverföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar döms enligt 14 § till böter.

Av 11 § lagen om registrering av idéburna organisationer följer att Kammarkollegiet ska utöva tillsyn över registrerade idéburna organisationer och organisationer som efter avregistrering fortsatt omfattas av begränsningen om värdeöverföringar.

Kammarkollegiet får enligt 5 § 1 förordningen om registrering av idéburna organisationer meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som ska tas ut för registerhållning och tillsyn enligt lagen om registrering av idéburna organisationer. Avgifter som tas ut ska enligt 3 § samma förordning täcka Kammarkollegiets kostnader för registrering och tillsyn. Ansökningsavgiften uppgår för tillfället till 12 000 kronor och den årliga tillsynsavgiften till 1 600 kronor.

Uppdraget att föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer

Antalet idéburna organisationer som för närvarande har registrerat sig i registret bedöms inte motsvara ambitionen vid inrättandet av registret och indikerar att det finns behov av att vidta åtgärder för att öka antalet registrerade organisationer. Det kan t.ex. finnas behov av att minska den administrativa bördan för de idéburna organisationerna.

Utredaren ska därför

- utvärdera vilken betydelse villkoren i lagen om registrering av idéburna organisationer och Kammarkollegiets registerhållning och tillsyn har på de idéburna organisationernas vilja att registrera sig,
- analysera behovet av ändringar i regelverket,
- föreslå åtgärder för att öka antalet registrerade idéburna organisationer i registret, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

De förslag som utredaren lägger fram ska vara kostnadsmässigt neutrala Bilaga 1
för den offentliga sektorn.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av förslagen i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta upplysningar och synpunkter från Kammarkollegiet, Upphandlingsmyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner, ett urval av idéburna organisationer och andra berörda aktörer. Utredaren ska vidare beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet.

Uppdraget ska senast den 31 augusti 2026 slutredovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet).